

Міністерство освіти і науки України
Національна академія наук вищої освіти України
Українська асоціація досконалості і якості
Донбаська державна машинобудівна академія (Україна)
Центр академічної етики та досконалості в освіті "Етос" (Україна)
Academy of Professional Studies Šumadija - Kragujevac (Serbia)
Apeiron University in Banja Luka, (Bosnia and Herzegovina)
DAAAM International Vienna
Mechanical Engineering Faculty in Slavonski Brod, JJ Strossmayer University of Osijek
(Croatia)
University of Montenegro Faculty of Mechanical Engineering
University of Zielona Góra (Poland)
Вінницький національний аграрний університет (Україна)
Вінницький національний технічний університет (Україна)
Інститут проблем штучного інтелекту (Україна)
Міжнародний університет безперервної інноваційної освіти (Україна)
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя (Україна)

СУЧАСНА ОСВІТА – ДОСТУПНІСТЬ, ЯКІСТЬ, ВИЗНАННЯ

Збірник наукових праць

XIV Міжнародної науково-методичної конференції

з використанням Інтернет-платформ

09-11 листопада 2022 року,

м. Краматорськ-Вінниця-Тернопіль, Україна

УДК 378.1
С 56

Рецензенти:

Стешенко В. В., д-р пед. наук, проф., зав. каф. педагогіки і методикитехнологічної та професійної освіти Донбаського державного педагогічного університету;

Самотугін С. С., д-р техн. наук, проф., зав. каф. металорізальних верстатів Приазовського державного технічного університету.

Затверджено
на засіданні вченої ради ДДМА
(протокол №3 від 27.10.2022)

- 56 С Сучасна освіта – доступність, якість, визнання: *збірник наукових праць XIV міжнародної науково-методичної конференції, 09–11 листопада 2022 року, м. Краматорськ* / [за заг. ред. д-ратехн. наук., проф. С. В. Ковалевського і Hon.D.Sc., prof. Dasic Predrag]. – Краматорськ : ДДМА, 2022. – 216 с.

ISBN 978-617-7889-30-3

У збірнику опубліковано матеріали щодо вирішення актуальних проблем сучасної освіти України та європейських країн: підготовка фахівців для конкурентоспроможних підприємств, перспективні технології сучасної освіти, проблеми виховання у ВНЗ.

Призначений для використання в практичній діяльності фахівців і здобувачів ВНЗ.

ISBN 978-617-7889-30-3

УДК 378.1
© ДДМА, 2022

ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНИХ КУРСІВ У ЦЕНТРИ ІТ-РІШЕНЬ

- Олійник С.Ю.** (*Донбаська державна машинобудівна академія, м. Краматорськ – Тернопіль, Україна*) **ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ** 171
- Онищук С.Г., Тулупов В.І.** (*Донбаська державна машинобудівна академія, м. Краматорськ – Тернопіль, Україна*) **ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ** 175
- Пашенко Б.С. Штефан Є.В.** (*Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського", м. Київ, Україна*) **ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ** 178
- Письменна А.С., Єфімов Д.В.** (*Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ ДДПУ, м. Дніпро, Україна*) **МЕТОДИ ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ КОЛЕКТИВУ УЧНІВ** 183
- Почапська І.Я., Хлібишин Х.-Я.Ю.** (*Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна*) **ОН-ЛАЙН НАВЧАННЯ: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ** 187
- Ровенська О.Г., Кураченко Т., Аненко Н.** (*Донбаська державна машинобудівна академія, м. Краматорськ – Тернопіль, Україна*) **ОСВІТНІЙ АСПЕКТ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ КУРСІВ З ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ** 191
- Самойленко О.В.** (*Донецький національний медичний університет, м. Лиман, Україна*) **ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ** 195
- Самсонова Т.М.** (*Відокремлений структурний підрозділ «Слов'янський фаховий коледж Національного авіаційного університету», м. Слов'янськ, Україна*) **МОДЕЛЬ ОСВІТИ ЯК ДЕРЖАВНО-ВІДОМЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇЇ ЯКІСТЬ** 198
- Сорокіна А.О., Грицук О.В.** (*Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ ДДПУ, м. Дніпро, Україна*) **ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЯК ОДИН З ВАЖЛИВИХ ФАКТОРІВ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ ВИПУСКНИКІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ** 202
- Шевчик Л.О., Москалюк Н.В.** (*Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна*) **КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ФОРМА ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ** 205

УДК 581.143

ШевчикЛ. О., МоскалюкН. В. (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна)

КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ФОРМА ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ ІЗ ЗООЛОГІЇ

У публікації проаналізовано і доведено, що одним із найефективніших засобів підвищення ефективності пізнавальної активності студентів є використання в навчальному процесі інтерактивних технологій навчання. При використанні інтерактивних технологій, зокрема методу кейс-технології відбувається вироблення знань. Даний метод ми використали при викладанні освітньої компоненти «Зоологія», при проведенні навчально-польової практики.

The publication analyzed and proved that one of the most effective means of increasing the effectiveness of students' cognitive activity is the use of interactive learning technologies in the educational process. When using interactive technology, in particular, the method of case technology, knowledge is produced. We used this method when teaching the educational component "Zoology", when conducting educational field practice.

ВСТУП.Сучасна українська освіта має відповідати запитам суспільства та потребам людини і світовим тенденціям. Час змінюється, змінюються студенти, змінюються їхні запити, пізнавальні інтереси, можливості, потреби, змінюються завдання і цілі сучасної освіти. З огляду на це виникла необхідність вдосконалення методичної підготовки студентів шляхом посилення практичної спрямованості навчання, збагачення змісту професійно орієнтованими завданнями і ситуаціями, підвищення рівня самостійності студентів, розвитку їхніх здібностей тощо. Перебудова методичної підготовки у ЗВО передбачає розробку і впровадження інноваційних технологій навчання, орієнтованих на професійний розвиток. На нашу думку, перспективними у цьому контексті є кейс технології.

В науковій літературі основи кейс технологій розкрито в працях О. Долгорукова, Є. Михайлової, І. Катериняка, В. Лободи, В.Чуби та ін.Застосування кейс технологій у професійній підготовці студентів висвітлено в публікаціях І. Андріаді та С. Тьоміної, О. Колесникової, С. Ковальнової, Т. Кошманової, С. Мамаєвої, І. Осадченко, О. Смолянінової, В. Штейнберга. Останнім часом, з урахуванням сучасних вимог і передового педагогічного досвіду, активізувалася робота провідних викладачів вищих навчальних закладів України біологічного спрямування по висвітленню методик організації та проведення навчально-польової практики, як невід'ємної складової курсу «Зоологія». У форпості цих досліджень стоять праці В. Шульдика, О.Говоруна (2013); І. Митяя, О.Дегтяренко (2015); Н. Воронова, О.Пархоменко (2020); М.Білецької (2021).

Мета публікаціїполягає в тому, щоб обґрунтувати сутність кейс-технологій і з'ясувати їхнє значення при викладанні навчальної дисципліни «Зоологія», саме під час проходження навчально-польових практик.

ОСНОВНА ЧАСТИНА. Нові реалії сьогодення (особливо застосування онлайн навчання у вищій школі) все частіше вимагають відмови від класичних методик та методів навчання зоології. Думаємо, що висловимо загальну думку більшості викладачів хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка стосовного виникнення цілого ряду проблем у підготовці та проведенні навчальних практик. Шукаючи виходу із ситуації, науковці все частіше звертаються до застосування різноманітних технологій, зокрема кейс-технологій. Хотілося б особливо відзначити сумісність технології із середовищем онлайн навчання ТНПУ MOODLE де зручно викладати як навчальні, так і практичні та навчально-дослідні кейси.

Як правило, мета навчальної практики зводиться до закріплення та поглиблення знань програмного матеріалу навчальної дисципліни «Зоологія». Саме тому завдання

навчальної практики зводиться до вивчення видового складу основних ландшафтно - фауністичних комплексів України, що у свою чергу передбачає необхідність ознайомлення з видовим складом тварин, біологічними особливостями, прикладним значенням їх для сільськогосподарських, лісових, мисливських господарств та для рибництва. Все це обумовлює заострення інтересу до рідкісних та зникаючих видів тварин, а також тих, що занесені до Червоної книги України. І, як наслідок, пробуджує науковий інтерес до вивчення рекомендацій і заходів по охороні цих видів. Під час практики студенти отримують знання про життєдіяльність, а отже і про поведінку тварин, вчать аналізувати окремі факти, природні явища, пов'язувати їх між собою та робити висновки.

Кейс-технологія як навчальний метод використовується для того, щоб задіяти комунікативні та творчі здібності студентів, навчити їх здобувати знання та сформувати компетентності. **Суть методу** полягає у використанні конкретних випадків (ситуацій, історій, тексти яких називаються «кейсом») для спільного аналізу, обговорення або вироблення рішень студентами з певного розділу навчальної дисципліни.

Кейси в основному пов'язані з проблемою або ситуацією, яка існувала чи і зараз існує. Це завжди моделювання життєвої ситуації, і те рішення, що знайде учасник кейса, може служити як відбиттям рівня компетентності і професіоналізму учасника, так і реальним рішенням проблеми, розвинути навички аналізувати та мислити критично [1].

За форматами використання кейси є різні, зокрема:

- ✓ за тривалістю: моделювання у рамках з однієї теми у рамках одного предмету, тематичні тижні, фрагменти уроків, інтегровані уроки;
- ✓ за місцем проведення: у музеї, аптеці, магазині; бібліотеці, класі, на природі, у спортивній залі;
- ✓ за формами роботи: групами, індивідуально, командно, разом із батьками;
- ✓ за навчальними прийомами: «Фішбоун», «Мозковий штурм», перегрупування команд, «Сторітеллінг», «Кластер»;
- ✓ за мотивацією: похвала вчителя, оцінки, набирання балів, реакція батьків, самоствердження серед «своїх» [6].

Ефективність даного методу в тому, що він достатньо легко може бути поєднаний з іншими методами навчання і його слід використовувати спільно з класичними навчальними методиками.

Під час складання кейсу треба дотримуватися певних вимог [4]:

- ✓ за тематикою кейси мають бути пов'язаними з матеріалом, що вивчається;
- ✓ мати відповідний рівень складності;
- ✓ передбачати розгляд проблем, із якими зазвичай стикаються спеціалісти в розрізі своєї кваліфікованої діяльності;
- ✓ провокувати дискусію, вдосконалювати практичні навички;
- ✓ мати кілька рішень і спрямовувати на пошук відповідних шляхів розв'язання тієї чи іншої проблеми.

Зміст кейсу залежить від його типу, але є обов'язкові складові: назва кейсу; актуальність кейсу; навчальні цілі кейсу; опис навичок і вмінь, які формує кейс; опис кейсу; завдання для практичного виконання кейсу; запитання для обговорення.

Окрім того кейси повинні містити в собі основні аспекти: проблему, додаткову інформацію, завдання. При цьому використання кейс-технології розвиваються уміння: аналізувати, встановлювати проблему, висловлювати та аргументувати свою позицію, спілкуватися, приймати рішення.

Якщо навчальні кейси несуть інформацію про нормативно-правову базу організації та проведення навчальної практики, обладнання та правила опрацювання матеріалів; практичні кейси відображають різноманіття регіональної фауни регіону практики та містять інформацію, потрібну для ідентифікації оселищ України I – III рівнів класифікації

оселищ EUNIS та оселищ з Резолюції 4 Бернської конвенції [5], які зустрічаються в Україні.

Навчально-дослідні кейси орієнтовані на здійснення дослідницької діяльності студентів за місцем проживання. Власне у них міститься інформація про метричні параметри та правила зняття промірів риб, земноводних, плазунів, птахів та ссавців; методи вивчення видового складу, чисельності птахів та ссавців у дикій природі, на сільськогосподарських угіддях, у лісових біотопах та у лісових чи мисливських господарствах. Навчально-дослідні завдання, спрямовані на вивчення поведінки та життєдіяльності піддослідних тварин в умовах біологічного експерименту, вимагають додаткової інформації. Перш за все щодо Закону України «Про тваринний світ» від 3 березня 1993 року № 3041-ХІІ [3], що визначає відносини у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу; закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації положень деяких міжнародних угод та директив ЄС у сфері охорони тваринного та рослинного світу» ([проект № 2351](#)) (від 15 липня 2021 р) [2]. Має містити детальний опис зовнішнього вигляду та поведінки піддослідних тварин різних видів як у нормальному стані, так і хворих чи емоційно пригнічених.

Застосування подібної технології передбачає можливість проведення і змішаного навчання. Зокрема роботу у малих групах для студентів, що мешкають у Тернополі та його околицях. А відтак, можливість обмінюватися досвідом із усіма студентами групи.

ВИСНОВКИ. Таким чином, запропонований метод активізує співпрацю студентів у формуванні навичок дослідницької діяльності, покращує співпрацю студентів із викладачами, забезпечує можливість перевірки ефективності навчання особистою практикою і забезпечує високу мотивацію навчання, розвиває інтелектуальні навички в студентів, які будуть ними затребувані при подальшому навчанні та у професійній діяльності.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

1. Бібік Н.М. *Нова українська школа: порадник для вчителя*. Київ: ТОВ «Вид. дім «Плеяди», 2017. 206 с.
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації положень деяких міжнародних угод та директив Європейського Союзу у сфері охорони тваринного та рослинного світу» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 47, ст. 382): URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1684-20#Text> (дата звернення 14.09.2022).
3. Закон України «Про тваринний світ» від 13.12.2001, ВВР, 2002, N 14, ст.97 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3041-12#Text> (дата звернення 12.09.2022).
4. Михайлова Е. А. Кейс и кейс-метод: процесс написания кейса. *Маркетинг*. 1999. № 5. С. 113 – 120.
5. Оселища резолюції 4 Бернської конвенції: URL: <http://surl.li/dnahv> (дата звернення 12.09.2022).
6. Пехота О. М. *Освітні технології*. К.: А.С.К., 2002. 256 с.

Науковевидання

СУЧАСНА ОСВІТА – ДОСТУПНІСТЬ, ЯКІСТЬ, ВИЗНАННЯ

**Збірник наукових праць
XIV Міжнародної науково-методичної конференції**

09-11 листопада 2022 року,
м. Краматорськ-Тернопіль, Україна

За загальною редакцією
д-ра техн. наук, проф. С. В. Ковалевського and Hon.D.Sc., prof.
Predrag Dašić

Формат 60 × 84/16. Ум. друк. арк. 18,3.
Обл.-вид. арк. 19,7. Тираж 100 пр. Зам. № 11.

Видавець і виготівник
Донбаська державна машинобудівна академія
84313, м. Краматорськ, вул. Академічна, 72.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК №1633 від 24.12.2003